

Oponentní posudek na disertační práci

Michael Bar Johnson: Sexuální a psychologické aspekty života mužských komerčních sexuálních pracovníků v Praze.

Autor předložil k oponentuře disertační práci Sexuální a psychologické aspekty života mužských komerčních sexuálních pracovníků v Praze.

Práce je publikována v anglickém jazyce, s českým abstraktem, řádně členěna do úvodu, vlastní empirické studie, která zahrnuje kvantitativní část včetně cíle práce, metodiky, charakteristiky souboru, výsledků. Dále je přiložena kvalitativní poznámka a kasuistika, diskuse a závěr.

V závěru je uveden použitý dotazník (v češtině), autoreferát, přehled literatury. Práce má 148 stran, vlastní text pak 87 stran. V přehledu literatury je správně uvedeno 111 citací.

Práce je po formální stránce bez větších chyb, pouze v českém abstraktu je uvedeno, že nabízení sexuálních služeb je pokládáno za trestný čin (str. 3), v anglickém abstraktu je to již správně.

Asi nejvýznamnějším polemickým faktorem práce je velikost souboru pro kvantitativní studii. Práce byla zpracována na 40 mužských komerčních sexuálních pracovnících, z nichž polovina nabízela své služby na internetu a druhá polovina v klubech. Pozitivně lze hodnotit, že této práci předcházela i kvalitativní studie provedená stejným autorem. Lze rovněž konstatovat, že získat ke spolupráci komerční sexuální pracovníky není jednoduché.

Práce spíše potvrdila předpokládané domněnky, které však v českém prostředí nebyly dosud odborně zpracovány (a byly tedy pouhými domněnkami), než že by přinesla nová a překvapivá zjištění.

Zabývala se dále sexuální identitou pracovníků v sexuálních službách, a dále jak tato práce, případně ve vztahu k jejich sexuální identitě ovlivňuje i další prvky duševního zdraví, chování a prožívání včetně dotazníkového zkoumání osobnosti, deprese a úzkosti.

Konstatuje, že značná část těchto mužů má bisexuální identitu, což do značné míry koreluje i s jejich sexuálním chováním mimo práci. Potvrzuje i domněnku časného startu do sexuálního života, barovní pracovníci vykazují výraznější sociální maladaptivitu včetně abuzu drog, méně častou homosexuální orientaci. Zajímavé, i když očekávané zjištění je i relativně časté násilí vůči těmto pracovníkům (je známo také u žen). Stejně tak internetoví eskorti často začínají v pornoprůmyslu, mají vyšší výdělky a větší tendenci ke změně profese (jsou sociálně adaptovatelnější).

Nepřekvapí ani odhad, že 80% klientů představují cizinci, Česká republika je spolu s Maďarskem v Evropě nejvyhledávanější zemí pro komerční sex mužů s muži (studie EMIS).

Vzhledem k malému počtu respondentů lze uvažovat o jiných možných faktorech, které s jejich prací nesouvisí, které by mohly ovlivnit některé jejich psychologické či sociální charakteristiky (například užívají klubovní prostitutky často drogy proto, aby jim pomohly zvládat jejich profesi nebo je abúzus i poskytování komerčních sexuálních služeb různým projevem jejich sociální maladaptace).

Na straně 40 při výběru u sexuálních praktik s partnerkou chybí aktivní orální sex (performed oral sex). Ten bývá často zmiňován jako málo atraktivní pro homosexuálně orientované muže.

V textu by měl být komentář k výsledkům osobnostního testu TCI-R. Pro ty, co s dotazníkem nepracují, není pouhá tabulka moc srozumitelná.

Z hlediska zdravotně-preventivního je důležité zjištění, že 15% přiznalo nechráněný sex s klienty i partnery. Je těžko hodnotit, zda je to málo či mnoho, protože přibližně 30% mužů majících sex s muži (bez komerční vazby), kteří se snaží o bezpečnější sex, alespoň jednou za rok selžou.

Nepotvrdil se závěr, že by mladší pracovníci byli úspěšnější, což je zajímavé z pohledu české pornoprodukce, kde dominují tzv. twinks, tedy chlapečtí muži těsně nad zákonem tolerovanou hranicí, a dalo se očekávat, že zahraniční klienti budou upřednostňovat tento typ mužů.

Také je pozoruhodné zjištění, že většina pracovníků sice s legalizací prostituce spíše souhlasí, ale sami by se registrovat nechtěli nechat (což může odrážet jak neztotožnění se s profesní rolí, tak i obavu z možné perzekuce či prozrazení).

Disertační práce splnila požadavky na ni kladené a doporučuji ji k obhajobě.

Autor by se při obhajobě měl vyjádřit k následujícím otázkám:

1. Při kontaktu s inzeráty komerčních sexuálních pracovníků bylo zjištěno, že každá pracovnice v menším regionu uveřejnila několik inzerátů, což vytváří optický dojem, že prostituujících žen je mnohem více. Na gay romeu eskorti uvádějí zpravidla foto. Nicméně setkal jste se s podobným jevem, že jeden muž uveřejnil více inzerátů na jednom serveru, případně jak často uveřejňovali svou (třeba i modifikovanou) nabídku na dalších serverech.
2. Dá se také říci, že obě skupiny (barovní a internetoví eskorti) byli „hermeticky oddělení“? Nebo existovala mezi nimi prostupnost (například četl jsem reportáž, že jeden z luxusních herců Belami nakonec skončil jako zdrogovaný prostitut nejnižší (nádražní) kategorie).
3. Jak si vysvětlujete rozpor u respondentů mezi souhlasem s legalizací prostituce a neochotou se sám registrovat.
4. Pro zpracování studie o ženských sexuálních pracovnících se uvádí, že je důležité, aby studii prováděla žena, protože jejich vztah k mužům (potenciálním klientům) je deformovaný až nepřátelský. Jak jste vnímal tuto skutečnost Vy jako muž a gay. Cítil jste rozdíl v postoji k Vám mezi respondenty s heterosexuální, bisexuální či homosexuální orientací?

V Praze 17.4.2015

MUDr. Ivo Procházka, CSc.

